

Nevelési, gondozási forma, amely Érden is egyre elterjedtebb

Körkép a családi napközikről

Régebben az óvoda, a bölcsőde, a nagymama meg a szomszéd néni vigyázott a dolgozó szülők még nem iskoláskorú gyermekeire. Az utóbbi években aztán jöttek és szaporodtak a családi napközik, amelyek gyakran az egyetlen megoldást jelentik a munkába álló édesanyáknak, hiszen városunkban jóval több a kisgyermek, mint az óvodai, bölcsődei hely. Érden huszonöt családi napközi nyitotta meg kapuit az elmúlt években – cikkünkben ezekről kívánunk képet adni.

Érden kiemelkedően magas a gyermekek száma – ez közhely-számba menő tény, mint ahogy azt is jól tudjuk, hogy az elmúlt évek intézménybővítései ellenére még mindig kevés az óvodai, bölcsődei hely. Például erre a tanévre 144 gyermeket vettek fel Érd két bölcsődéjébe (a már oda járók mellé), és 116-ot utasítottak el. Közülük fellebbezés után 20 kicsi kerülhetett be a két intézménybe, 14 gyermek pedig családi napköziben kapott elhelyezést, önkormányzati támogatással.

Ez azt jelenti, hogy 82 gyermek elhelyezéséről a szülőknek más módon kellett gondoskodniuk: vagy úgy döntött az édesanya, hogy nem megy vissza dolgozni, megpróbálkozott a fővárosban, illetve a közeli településeken bölcsődét keresni, rokonra, ismerősre bízta a gyermekét – vagy keresett egyet az Érden gombamódra szaporodó családi napközik közül.

Egy-két évtizede a családi napközi még ismeretlen fogalom volt, most viszont egyre több nyitja meg kapuit, részben olyan kistelepüléseken, ahol egyáltalán nincs bölcsőde, óvoda, részben pedig azokban a városokban, ahol jelentősen kevesebb a férőhely, mint a jelentkezők száma. Érden a június 30-i állapot alapján 25 családi napközi működik, összesen 175 férőhellyel. (Fenti időpontig a szociális és gyermekjóléti alapellátásokra az önkormányzat adott működési engedélyt, ám július elsejével ezt a Pest Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala végzi,

csakúgy, mint az ellenőrzéseket, így elképzelhető, hogy a családi napközik száma azóta nőtt.)

A 25 családi napköziből hárommal megállapodást kötött az önkormányzat, így azon gyermekek közül, akiknek a bölcsődei felvételi kérelmét az intézményvezető férőhely hiánya miatt elutasította, és a szülő ezt az előírt időn belül megfellebbezte, a szociális helyzetéből adódóan leginkább rászoruló tizennégy jelentkező családi napköziben kaphatott elhelyezést, havi tízezer forintos térítés ellenében (ebben az étkezés díja is benne van). Noha ez jó megoldás lehet az ismét munkába álló édesanyának és a gyermeknek egyaránt, hiszen családias légkörben töltheti el azt az időt, amíg távol van a szüleitől, mégis, sokan idegenkednek ettől a lehetőségtől, és sokan tiltakoznak ellene, azzal a címszóval, hogy ők bölcsődei elhelyezést szeretnének. A tizennégy támogatott helyet természetesen így is sikerül betölteni, hiszen aki egy kicsit is tájékozódott a családi napközik áraival kapcsolatban, az tudhatja: az alsó határ a havi harmincezer forint, de van családi napközi nyolcvanezer forintos havi díjért is. Így ez a tízezer forint igazán nem nagy összeg (a bölcsődében is közel ennyit fizet a szülő, ha az étkezést, a tisztasági csomagot és a csoportpénzt összeadjuk). Azt viszont tudni kell: ez a támogatás csak a bölcsődéskorú gyermekeknek jár, óvodáskorú jelentkező családi napköziben történő elhelyezését az önkor-

mányzat nem tudja támogatni (ennek oka, hogy míg a bölcsődei felvételt önkormányzati rendelet, az óvodait a közoktatási törvény szabályozza).

Ha a városban működő családi napköziket elhelyezzük Érd térképén, láthatjuk: szinte az egész várost lefedik. Többen nemcsak bölcsődés és óvodás gyermekek napközbeni ellátását, hanem iskolások délutáni felügyeletét is vállalják, de azért fő profiljuk a másfél-öt éves gyermekekkel való foglalkozás (ötéves kortól az óvodai felvétel kötelező, bár a szülő kérvényezheti, hogy gyermekét családi napközibe íráthassa). A családi napközibe jelentkezők többnyire választhatnak a délelőtti, az egész napos és a hét csak bizonyos napjaira szóló elhelyezés között. A családi napközikben nincs nyári és téli szünet, vállalnak gyermekfelügyeletet, van, ahol egy-egy esetben a gyermek hazaszállítását is, és gyermekzsúrok lebonyolítását is. Általában egy hétfős csoport van, a gyerekek napját ugyanúgy napirend szabályozza, mint a bölcsődékben, óvodákban, és vannak foglalkozások is. (Több helyen plusztérítéssel foglalkozásokat is igénybe vehetnek a gyerekek: általában idegen nyelvi, fejlesztő, iskola-előkészítő programokat kínálnak a családi napközik, óránként 1500–2500 forintért.)

Aki év közben szeretné hirtelen elhelyezni családi napköziben a gyermekét, bizony, a telefonhoz nőhet a füle, mire üres helyet talál – a 30-40 ezer forintos helyek általában már

beteltek, legfeljebb várólistára tudják tenni a gyermeket. Igaz, a keresgélést, válogatást nem hagyják az utolsó pillanatra a szülők, de – mint ahogy az egyik családi napközi vezetője mesélte – előfordulhat, hogy egy-két hónap után a gyerek, illetve a szülő napközit szeretne váltani, és egyik napról a másikra kell új helyet találniuk.

– Volt több szülő, aki így jutott el hozzánk, de sajnos, csak címeikkel tudtam segíteni nekik, hiszen nálunk most nincs szabad hely. Hét gyermekünk van jelenleg, 19 hónapostól hároméves korig, és a kolléganőmmel ketten vigyázunk rájuk. Mi „hagyományos” családi napközi vagyunk, nem szervezünk külön fizetős programokat, egyrészt a gyerekek életkoránál fogva, másrészt azért, mert úgy látom: jó, ha a napjai jó részét a szülőjétől távol töltő gyermek az édesanyjával, -apjával közös programokon vesz részt – vélekedett a Katica Családi Napközi vezetője, *Böröczky Lászlóné*. Mint elmondta, nagyobb gyerekekkel is foglalkozik: nyáron varrótanfolyamot tartott 10-14 éveseknek; az elkészített művekből kiállítást is szerveztek. Maga is varr játékalatokat, dísz tárgyakat, vállalt ruhajavítást is – a befolyó pénzből a családi napközi eszközeit szeretné bővíteni. A 40 ezer forintos díj ugyanis – bár a szülők számára sok lehet – önmagában még kevés, hiszen a családi napköziben általában nem egy ember dolgozik, hanem legalább kettő, és a befolyó pénzből a béren felül biztosítani kell a

Mi is a családi napközi?

A vonatkozó jogszabályok szerint a családi napközi a gyermekek napközbeni gondozását-nevelését végzi. A fenntartó ezt a feladatot egyéni és társas vállalkozóként önfoglalkoztatottként végezheti, illetve munkáltatóként családi napközi gondozót alkalmazhat. Nyitvatartási időben mindig jelen kell, hogy legyen az a felelős személy, aki rendelkezik családi napközi tanfolyami végzettséggel. Egy családi napköziben legfeljebb öt gyermek gondozható (ha fogyatékos gyermeket is felvesznek, maximum négy fő, ha minden gyermek fogyatékos, legfeljebb három fő). Fenti létszámon túl még két gyermek (ha fogyatékos, még egy gyermek) gondozható a családi napköziben, ha az ellátást nyújtónak állandó segítője van.

Különleges rajztanfolyam felnőtteknek

Jobb agyféltekés rajztanfolyamon vehettek részt egy nyertes pályázatnak köszönhetően az Ága-Boga Nagycsaládások Érdi Egyesületének tagjai. Élményeikről egy hétgyermekes anyuka számolt be lapunknak, aki úgy fogalmazott: amit a tanfolyam elején el sem akartak hinni, a szemük előtt vált valósággá.

A rajzolás képessége mindenki által elsajátítható – állítja *Betty Edwards*, a jobb agyféltekés rajzolás módszertanának kidolgozója. A módszer az emberi agy működésére épül: míg bal agyféltekénk felel a verbális, elemző, logikus, racionális folyamatokért, addig a jobb a vizuális, észlelő, kreatív és intuitív folyamatokért. A jobb agyféltekés rajztanfolyamokon (amelyeket világszerte és hazánkban is egyre több helyen

tartanak) olyan gyakorlatokat végeznek a tanulók, amelyek a jobb agyfélteke működését aktiválják.

Ezt a módszert próbálhatták ki egy nyertes pályázatnak köszönhetően az Ága-Boga Nagycsaládások Érdi Egyesületének tagjai: a tanfolyam első lépésében „ága-bogás” sajátíthatta el ezt a látásmódot, majd ők – szakember irányításával – további hatvan nagycsaládos résztvevőnek adhatták tovább tapasztalataikat.

– Hétgyermekes anyukaként vettem részt a tanfolyamon, három gyermekemmel együtt. Első látásra nehezek voltak a gyakorlatok, meg kellett ismerkednünk egy másfajta látásmóddal, az árnyékolás technikájával, az arányokkal. A gyakorlatok szüneteiben a felnőttek előadá-

sokon, bemutatókon vehettek részt, a gyerekek a szabadban futkároztak. A harmadik, utolsó napon már másként néztünk egy fára, egy házra, egy arcra. Míg a tanfolyam legelején rajzolt önarcképünk leginkább ovisrajzra hasonlított, a végén készített portréről már bárki felismerheti az eredetijét – számolt be élményeiről *Radó Mónika*, a tanfolyam egyik résztvevője, a pályázat készítője, aki úgy fogalmazott: amit a tanfolyam legelején el sem akartak hinni, a szemük előtt történt meg.

– Mindannyian képessé váltunk rá, hogy a látott dolgot ábrázoljuk – hangsúlyozta.

Pár alkotás a jobb agyféltekés rajztanfolyamon készült munkák közül. A kurzus mindössze három napig tartott, ám eredménye egy életre szól

– És hogy mi szüksége van egy felnőttnek arra, hogy hűen le tudjon rajzolni egy székét, egy falevelet vagy egy arcot? Ezt mindenki maga dönti el – a tanfolyamnak azonban csak eszköze a rajz, a célja egy új látásmód kialakítása, a kreativitás felszabadítása, a rajzoláson keresztül a stressz oldása, a nagyobb önbizalom. Bár, ahogy Radó Mónika megfogalmazta: még egy kis gyakorlás, és kiülünk a Balaton partjára turistákat rajzolni...

Á. K.

Bazánthi Ivola

– Testvéreivel együtt klasszikus zenésznek nevelték a szülei. Gyerekként hogyan élte meg a sok gyakorlást?

– Már az anyaméhben is komolyzenét hallgattam. Teljesen természetes volt, hogy mindenki muzsikál otthon. Amikor az iskolában észrevettem, hogy a többi gyereknek több a szabadideje, akkor a szüleim elmagyarázták, tehetséget kaptunk a Jóistentől, amit ki kell bontakoztatni. A pályaválasztás ezek után már természetesnek tűnt.

– Először a komolyzenében mélyedt el, könnyedebb műfaj csak később jött.

– 18 éves koromig tényleg csak a klasszikus zene jött otthonról.